

**R. P. Vincentii Brvni, Societatis Iesv, Meditationes, De
Præcipvis Mysteriis Vitæ & Passionis D. N. Iesv Christi**

Cum Veteris Testamenti Figuris, & Prophetijs, varijsque Documentis ex
quoque Euangelio depromptis, Nunc ex Italico in Latinum translata

Meditationes, De Vita Et Passione D. N. Iesv Christi

Bruno, Vincenzo

Coloniae Agr., 1599

VD16 ZV 2606

II. De quinque millibus hominum, quinque panibus & duobus piscibus
satitis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59846](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59846)

DE QVINQ.

MILLIBVS HOMI-
NVM QVINQVE PANI-
BVS ET DVOBVS PL-
SCIBVS A DOMINO
SATIATIS.

MEDITATIO II.

EVANGELIVM.

POST hæc IESVS abiit trans
mare Galilææ; quod cum cog- *Matt. 14.*
nouissent turbæ, secutæ sunt eum *Mar. 6.*
multitudo magna, quia videbant si- *Luc. 9.*
gna, quæ faciebat super his, qui infir- *Ioan. 6.*
mabantur. Subijt ergo in montem.
IESVS, & ibi sedebat cum discipu-
lis suis. Erat autem proximum Pa-
scha dies festus Iudæorum. Et exi-
ens vidit turbam multam IESVS,
& eleuans oculos suos misertus est
super eos, quia erant sicut oves non
habentes pastorem. Et excepit eos,

B. 3. & cę.

& cepit eos docere multa, & loquebatur illis de regno Dei, & eos qui cura indigebant, sanabat. Vespere autem facto accesserunt ad eum discipuli eius dicentes illi. Hora iam præterijt, & locus hic desertus est, dimitte turbas, vt euntes in castella, villasque, emant sibi cibos quos manducent. Et I E S V S respondens ait illis. Non habent necesse ire. Vos date illis manducare. Et conuersus ad Philippum dixit. Vnde ememus panes vt manducent hi? Hoc autem dicebat tentans eum, ipse enim sciebat, quid esset factururus. Respondit ei Philippus. Ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis, vt vnusquisque modicum quid accipiat, Et dicit eis. Quot panes habetis? Respondit vnus ex discipuliseius, Andreas frater Simonis Petri. Est puer vnus hic, qui habet quinque panes hordeaceos & duos pisces, sed quid hæc inter tantos? Qui ait illis. Afferte mihi illos huc. Et præcepit illis vt accumbere facerent omnes. Erat autem, foenum
mul-

multum in loco, & discubuerunt in partes per centenos & quinquagenos, omnes viri numero, quasi quinque milia, exceptis mulieribus & paruulis. Accepit ergo I E S V S quinque panes, & duos pisces, & aspiciens in cælum, cum gratias egisset, benedixit illis, fregit panes & distribuit discipulis suis, vt ponerent ante turbas: Similiter & duos pisces diuisit omnibus quantum volebant. Et manducauerunt omnes & saturati sunt. Post hæc dixit discipulis suis. Colligite quæ superauerunt fragmenta ne pereant. Et sustulerunt reliquias fragmentorum duodecim cophinos, plenos fragmentis panis & piscium. Illi ergo homines, cum vidissent, quod I E S V S fecerat signum, dicebant. Quia hic est verè Propheta, qui venturus est in mundum. I E S V S ergo cum cognouisset, quia venturi essent, vt raperent eum, & facerent eum regem, fugit iterum in montem ipse solus.

92. MEDITAT. DE VITA.
FIGVRAE.

1. **D**IXIT Deus Moysi, vt toti
Num. 11. multitudini filiorum Israhel
ad mensem vnum daret manducandas
carnes Cui respondit Moyses. Sexcen-
ta milia peditū huius populi sunt,
& tu dicis, dabo eis esum carniū.
mense integro, nunquid ouium &
bouū multitudo cedetur, vt pos-
sit sufficere ad cibum?
2. **E**LIAS farinam vidua Sare-
3. Reg. 17. ptane ita multiplicauit, vt satis esset ad
alendum ipsum, totamq; familiam in
multum tempus.
3. **E**LISAEVS mandat ministro
4. Reg. 4. suo, vt duodecim panes hordeaceos si-
bi oblatos distribuatur populo ad mandu-
candum: Cumq; minister dixisset, Quā-
tum est hoc, vt apponam coram centum
viris, respondit Propheta. Da populo
vt comedat. Comedent, & supererit,
sicut & factum est.

P. R. O.

PROPHECIAE.

IN diebus famis saturabuntur.
 2. Edent pauperes & saturabuntur, & Psal. 36.
 laudabunt Dominum, qui requirunt eum. Psal. 21.

CONSIDERATIONES.

CONSIDERA, quomodo magna multitudo populi, miraculorum magnitudine attracta, secuta sit **CHRISTVM** ultra mare Tiberiadis, ibiq; in loco deserto in summa victus penuria miraculose à Domino paucis panibus pasta. Vide quàm appositè veritas Euangelica, veteris testamēti umbris figurisq; respōdeat. Legimus Deū ipsum, cum populum Israheliticum à seruitute Pharaonis vindicare, & è tenebris Aegyptiacæ, infidelitatis extrahere vellet, tanquã ducem præiisse populo, per diem quidem specie lucidæ nubis, quæ umbra sua eum tueretur à radijs nimioq; aestu Solis: per noctem verò forma columnæ igneæ, quæ splendore suo discutebat tenebras, viamq; monstrabat ad terram promissionis, donec tota illa multitudo transgressa mare peruenisset in desertum, vbi cum deficeret eis cōmeatus, cibiq; ad alendū tantum numerū, misericors Deus, qui nunquã deserit sequentes se, obsequētesque

tesque suis mandatis, effecit, ut per miraculum magna copia, panis suauissimus instar pluuiae de caelo decideret, quo totus ille populus fuit sustentatus. Nō aliter CHRISTVS Saluator noster nunc liberaturus electos suos à seruitute tyranni infernalis, tenebrisque peccatorum & ignoratiæ extracturus, tanquam dux eos antecedit, magnoque amore & suauitate vocat & trahit ad se, quocumque enim ibat, vel terra vel mari, per culta incultaque loca, *sequebatur eum multitudo magna*; Ac sicut DEVS populum Israheliticum ducebat in specie nubis & ignis, sic idem Deus visendum se nunc praebebat hominibus eadem specie & figura; nec enim innocentissima illa Saluatoris humanitas aliud erat quam quaedam candida nubes, qua suae diuinitatis radios obtexit, ne offenderentur oculi infirmorum in umbra mortis degentium, quaque verbum aeternum se induit, ut factus homo melius inter homines conuersari posset. Erat quoque columna ignis; nam scriptum est, *Deus noster ignis consumens est*. Erat enim ignis ille à caelo in terram delapsus, ut omnes iniquitates nostras consumeret, suorumque miraculorum splendore ac doctrina dispel-

Deut. 4. fari posset. Erat quoque columna ignis;
Heb. 12. nam scriptum est, *Deus noster ignis consumens est*. Erat enim ignis ille à caelo in terram delapsus, ut omnes iniquitates nostras consumeret, suorumque miraculorum splendore ac doctrina dispel-

pel-

pelleret tenebras ignorantiae, & omnium hominum mentes illuminaret, rectam viam eis demonstrans, quam tenere deberent ad ingrediendum veram terram promissionis. Et sicut antiqui quoque Patres inedia pressi in deserto miraculosè à Deo passi sunt, mânia plente de caelo, sic nunc turbæ in deserto omni cibo destitute miraculosè à Christo altæ sunt, è discipulorum manibus, tanquam nubibus caelestibus, mittente pluuiam panis tã copiosam, vt omnes saturati fuerint: nec enim aliud erant sancti Apostoli, quàm nubes caelestes, de quibus scriptum. *Qui sunt isti, qui vt nubes volant?* Apostoli siquidem fuerunt illæ nubes, quæ per mundum totum cum prædicationis imbre sparse, irrigarunt, & foecundarunt totam Ecclesiam. Quemadmodum & hic panis, quo per eorum manus tantum hominum numerum pavit, non aliud significauit, quàm panem sui diuini Verbi, quo per prædicationem Evangelicam pasturus & satiaturus erat omnes mundi nationes. Ac sicut Deus filios Israhel ex Aegypto educturus, vt ipsi crederent, eumque sequerentur, ministerio Moysis multa fecit signa & prodigia: sic benedictus IESVS

Esa. 60.

inter prædicandum multa miracula præ-
trabat, & omnia morborum genera san-
nabat in hoc populo, vt his beneficijs
allecti ipsum sequerentur, & libentius
audirent, atq; ita instructi peruenirent
ad fidem, & perfectam animæ suæ san-
nitatem adipiscerentur. Erat bonus IESVS
verus & vnicus pastor, necdum san-
tis ouibus suis cognitus. Quare flagrans
desiderio pascendi illas cibo vitæ, de-
ducendique ad pascua cælestis doctri-
næ, illæque nondum consuessent in-
re viam tam perfectam, necesse fuit eas
miraculis, & restitutione corporalis san-
nitatis, quasi recentium herbarum fa-
sciculo in manu ante illas deportato,

Ioan. 10. ad se allicere, & inuitare. Pastor verè bo-
nus: nam non modo magno amore o-
ues suas pascebat, verum etiam, sicut de

Esa. 40. eo scriptum est, accommodans se earum
imbecillitati, in brachio suo congregabat ag-
nos, & in sinu suo leuabat, fætus ipse porta-
bat.

2. ASCENDIT ergo montem IESVS, & ibi sedebat. Considera tunc ex-
pletum vaticinium Prophetæ Michææ.

Mich. 4. Et erit in nouissimo dierum mons domus DO-
Esa. 2. MINI præparatus in vertice montium, &
sublimis super colles: & fluent ad eum popu-
li, & properabunt gentes multe, & dicent.

Venite

Venite ascendamus ad montem Domini, & ad domum Dei nostri, & docebit nos de vijs suis. Erat verè CHRISTVS Dominus noster mons ille altissimus domus Domini, eleuatus supra omnium sanctorum hominum & Angelorum sanctitatem & perfectionem, in quo plenitudinem diuinitatis habitare placuit. *Coloss. 2.*
 Erat Magister de cœlo delapsus, qui perfectionis suæ doctrina, cōuersationisque dulcedine, & viuis diuinarum virtutum exemplis, omnes ad se populos & nationes attraxit. Verùm dulcissime IESV, cur ad solandum hunc populum, qui te sequitur conscendis montem? nonnè satis erat eum tãto itinere confecto traiecisse mare ad te inueniendum? cur ergo iam fessum & anhelantem trahis in verticem montis? Vbi contemplare anima mea, quemadmodum verus iste pastor, qui alias in montibus aberrantem quæsiuit ouiculam, nunc velit ipse ab ouibus quæri in monte, nec mirum: quia iam suauitatem pascuorum illius delibabant, omniq; metu vacuæ, deposita omni feritate, primitias Spiritus diuini hauserant, quod duce, cognita voce Pastoris, ipsæ per se sponte eum insecutæ sunt, imò post eum in odorem nobilium virtutum eius cu-

currerunt. Quo loco expende quoque discrimen quod erat inter hanc benedictam tubam, & obstinatū ingratum que populum Hebraum, qui post conspectā oculis proprijs admirabilē Dei potētiā, in traiectu Maris rubri siccis pedibus factō, & in submersione atque interitu omnium inimicorum suorum; non tamen omnem spem & fiduciam in eo collocavit, sed deficiente cibo in deserto, mox capit aduersus Deū obmurmurare. Deinde verō cum miraculosē manna cælesti pastus esset; nauseans & fastidians tam nobilem cibum, denuo obstrepere capit, & repetere vilissimos quosque cibos Aegypti. At hæc pia turba, desiderio videndi & audiēdi Christū, suas ædes deseruit, nullam vel lōgi vel asperi itineris rationē habuit; curam nullā de victu corporali gessit: Sed ieiuna totum diem vsq; in vespērā ambulavit, vt refici & pasci posset māna illo suauissimo, illis verbis gratia plenis quæ ex Saluatoris ore prodibāt.

3. Eleuans ergo oculos IESVS, vidensque tantam multitudinem ad se venientem, misertus est illi, quia erant sicut oues sine Pastore. Considera benignum & misericordem aspectū Saluatoris, quam verisimile est, cum videret

Exod. 14.

16.

Psal. 67.

Num. 11.

Luc. 4.

ret

ret turbam tanta pietate, & studio, post
 tantam corporis lassitudinem ad se ac-
 currere, eam subleuatis oculis, nō sim-
 plici quodam intuitu, sed modo magis
 speciali, & affectu amabili respexisse,
 nō secus quā amicus oculos intendere
 solet in amicum magno desiderio ex-
 pectatum, & velut amabilis pater, intue-
 tur carissimos filios. Nec aliter fieri po-
 terat. cum scriptum sit de illo, quod *la-
 borem & dolorem considerat.* Respicit Do-
 minus, & attentè considerat labores & *Psal. 9.*
 afflictiones amore sui toleratos. facile
 quoq; apparet, quanto amore hęc ple-
 bem Christus respexerit; nā vt dicit Eu-
 angelista, misertus est eius, & benignè
 eā recepit. Hęc enim sunt effectus & si-
 gna magni amoris. Nusquā Dominus
 legitur eleuasse oculos suos, nisi cū sin-
 gulare aliquod beneficiū hominib. p̄sti-
 tit, aut peculiare aliquid mysteriū exhi-
 buit. Eleuauit oculos, versus suos disci-
 pulos, eosq; benedixit, & beatos prædi-
 cavit, quādo dixit. *Beati pauperes, quia ve- Luc. 6.*
strū est regnum Dei. Eleuatis in celū oculis
 benedixit Patri, & Lazarū resuscitauit.
 Similiter paulò ante mortem sublatis
 oculis magno affectu cōmendauit Pa-
 tri suos discipulos his verbis. *Pater san- Ioan. 17.*
cte serua eos in nomine tuo, quos dedisti mihi.
 Sub-

Luc. 19. Subleuatis oculis respexit Zachæum, & iustificauit; adiuncto & illo beneficio, quod in domum eius diuerterit. Denique nunc quoque attollens oculos misertus est multitudini ad se. venienti, eamque non solum spiritali, sed etiã corporali cibo refecit. Latere anima mea, ne metue, etiamsi te plenam peccatis & arumnis agnoscas, sed magna confidentia cum pia hac turba accede Saluatorem. Primus enim misericordium illorum viscerum affectus erga eos, qui se ei adiungunt, non est minarum aut iustitiæ seuerioris, sed amabilis & commiserabilis respectus: nam ipsa etiam peccata, quando de illis dolemus, non respicit Dominus tanquam materiam vel obiectum pœnæ & iustitiæ, sed tanquam motiuum misericordiæ & compassionis. Vnde alicubi dixit: *Venië ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos.* Quod probè intellexit Propheta, quando dixit. Vide humilitatem meam & laborem meum, & dimitte vniuersa delicta mea. Misertus quoque est Dominus huius turbæ, quia erant oues sine pastore. Verè sine pastore, quia cū essent plenæ ignorantia, nullum habebant qui eas pasceret pane veræ doctrinæ.

Habe-

Habebant quidem Pastores Legis, sed eos non sequebantur: nihili enim faciebant doctrinam eorum, vt qui ipsi quoq; ignorantes essent; vt eis obiecit Dominus. *Ceci sunt, & duces caecorum.* Imò *Matt. 15.* non erant amplius pastores, sed mercenarii, quia sua tantum commoda quaerebant, salutem & commoda ouium negligebant. Vnde se potius, quam ouibus sibi commissis pascendis operam dederunt. Contra quos meritò querebatur Deus per Prophetam dicens. *Vae Ezech. 34.* pastoribus Israel, qui pascebant semetipsos, lac comedebatis, & lanis operiebamini, & quod crassum erat occidebatis, gregem autem meum non pascebatis.

4. CONSIDERA igitur quomodo CHRISTVS receperit has turbas, & coeperit eas docere loquens eis de regno Dei. O beata & fortunata turba, quod liberata è crudelium mercenariorum manibus, tuo vero & fideli pastori occurreris, qui non tantum pascet te vberibus suae doctrinae pascuis, sed sanguinem etiam & vitam suam pro tua salute profundet. Considera hanc benignam eorum susceptionem à Domino factam, & vide an non rectè de se dixerit. *Vulpes foveas habent, & volucres celi nidos, filius autem hominis non habet* *Luc. 9.*
vbi

vbi caput suum reclinat. Omnino, pro immenso amore suo quo erga nos flagrat, in sinum suum omnes electos recipit, in eoque optatam quietem largitur, ac instar gallinae misericordiae suae alas expandit ad recipiendum & protegendum omnes qui ad eum recurrunt. Voluisti dulcis Iesu esse pauper & nudus in cruce, & omnino in ea extendere brachia tua, vt significares, quod in nuditate & paupertate tua omnes recipias & amplexeris. O quantum solatium attulisset animae meae, spectaculum huius amoris plenissimae susceptionis, & auditio doctrinae illius, qua dilectissimas illas tuas turbas pascere coepisti? Considera coelestem hunc Magistrum in medio turbarum supra montem quasi in Cathedra sedentem, & loquentem de regno Dei, ac sitim earum dulcissimis diuiniae sapientiae aquis explentem. Tunc completa est prophetia, in qua **DEVS** loquens de copiosis aquis quibus sitibundas hominum mentes potare debebat, dixit. *Egeni & pauperes querunt aquas, & non sunt, lingua eorum siti aruit: Ego Dominus exaudiam eos, Deus Israel non derelinquam eos. Aperiam in supinis collibus flumina, & in medio camporum fontes.* Verum de quo regno, o benedictae IESU,

locu-

Matth. 23.

Esa. 41.

locutus es ad turbas? nisi de illo abundantissimo, & locupletissimo, *in quo sunt omnes thesauri sapientie & scientie absconditi.* *Coloss. 2.* Regno, inquam, *in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter?* Atque id aliud non erat, præter teipsum, in quo reconditi erant omnes thesauri sapientie & scientie DEI, & in quo habitabat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. O quanti facere debebant scælices hæ turbæ, quod Verbum vitæ, humana carne indutum, vidissent & audissent, sicut magni fecit Apostolus Ioannes, cum scripsit. *quod fuit ab initio, quod vidimus oculis nostris, quod perspeximus, & manus nostre contrectauerunt de Verbo vitæ.* *1. Ioan. 1.* O turbæ benedictæ, meritò tuñc poteratis dicere. *Bonum est nos hic esse: nec enim solum audiebatis eum loquentem de regno Dei, sed ipsum regnum præsens erat intra vos.* *Matth. 17.* Ex alia parte obserua verborum Christi efficaciam, vide pectus inflammatum, ex quo diuina illa & altissima arcana prodibant, quæ eorum cordibus inferebat. Quare mirum non est, turbam hanc, ob summam animi voluptatem, quam dilectus IESVS in eius cor instillabat, cibi corporalis oblitam totum diem sine fatigatione in illo

44. MEDITAT. DE VITA

illo audiendo consumpsisse. O anima mea si degustaffes, quam suavis fit Dominus, obliuiscere tu quoque cibi & potus, atque adeo tui ipsius ad eum insequendum, & semper cum eo permanendum. Tunc amore eius accesa, proculdubio diceres cum Propheta. *Quid enim mihi est in celo, & à te quid volui super terram? Deus cordis mei, & pars mea Deus in eternum.* Gaudere anima mea, quod Dominus tuus ita sit desideratus, & quaesitus, quod tot hominum milia in desertis eum sequantur & opta, ut multi simili affectu & feruore eum quaerant, & omnium rerum creatarum amore ipsius obliuiscantur. Nam Dominus hic non solum hac re, sed alijs multo praestantioribus, dignissimus habendus est.

Psal. 72.

5. CONSIDERA, quomodo Discipuli, turba adhuc ad CHRISTI sermones suspensa & mente absorpta, inclinante iam die adierint eum, monuerintque ut ob loci solitudinem turbas tempestiuè dimitteret, & necessaria ad victum compararent. Probabile est bonos hos discipulos non iam tædio aut fastidio, sed misericordia populi, qui totum diem ex itinere lassus ieiunarat, motos ad hoc officium praestandum

erga

erga Dominum. Sed ò Sancti Apostoli,
 cum vobiscum esset magister ille, cu-
 ius diuina Sapientia & potentia multis
 ex rebus erat patefacta, cur impulit vos
 ad abrumpendum cœlestis colloquij fi-
 lium, temporis, aut cibi corporalis pe-
 nuria? Verèbamini crèdo, considerata
 imbecillitate tuibarum illarum, ne tæ-
 dio aliquo tandem effectæ à Christo
 abducerentur, vt doceretur superiores,
 omnesq; animarum gubernatores, ita
 parti ri & dispensare cibum exercitio-
 rum spiritualium, vt simul respiciant in
 fragilis naturæ nostræ conditionem.
 Felix ille, qui in animum suum induce-
 re potest salubre illud Prophetæ cõsili-
 um. *Iacta cogitatum tuum in Domino, & Psal. 54.*
ipse te enutriet: nec commoda, volupta-
tesque carnis sectatur; talis enim per
exercitia spiritualia ita constans & soli-
cus efficitur, vt non solum tres dies, vt
alias hic populus fecit, sed in omnem
vitam adhærescere pedibus CHRISTI
velit, eumque audire & contemplari,
abiecta omni cura sui, omniumque re-
rum huius mundi. Ex alia parte Domi-
nus etsi magna misericordia populi
moueretur, tamen sapientissimè ante
exhibitionem miraculi prius voluit ex
discipulis cognoscere necessitatem po-
puli

puli, ne videretur ostentationis causa miraculum illud patrassē. atque eadem de causa nec respondit Apostolis. Ego prospiciam illis de cibo. quod videbatur arrogantiae. respondit autē humilis IESVS summa cum moderatione. *Non habent necesse ire, vos date illis manducare.* Verūm, quae haec respōsio Domine? nihil. n. respondes ad petitionē Apostolorū, qui existimarūt, tam difficile esse tantae multitudini necessariū cibū procurare, vt ne ausi quidem fuerint à te simile postulare miraculū; iam autē, perinde atq; si non attendisses ad summā rei difficultatē, mandas illis, vt dent ad manducandū. Sed fecit id prudentissimus Iesus, non sine grandi mysterio: nempè, vt discipulis vltro confitentib. suam impotentia, & facti impossibilitatem, magnitudo huius miraculi magis elucesceret, ipsiq; in fide diuinę eius potentiae amplius confirmarentur. Iam cum discipuli, audito Magistri sui mandato, obstupefcerēt, nec auderēt, pro reuerentia qua eū prosequerentur interpellare eū, vel contra quidquā opponere, IESVS, studio promouendi in fide vtrosq; & populum & discipulos, conuertens se ad Philippum, & quasi consiliū ab eo exposcēs dixit. *Vnde ememus*
panes,

panes, vt manducent hi? Nunc ô Domine,
 quoniã, vt homo, pofcis confiliũ alie-
 num, refpõfum quoq; tibi dabitur hu-
 manum. *Ducentorum denariorũ panes, re-
 fpõdit Philippus, non fufficiunt eis. ô Phi-
 lippe, cur nõ potius recurriris ad largã
 & liberalem manũ CHRISTI, quã ad
 ducentos denarios? ad manũ, inquã, quã
 dat escam omni carni & implet omne animal* *Pfal. 135.
 & 139.*
benedictione? Rectè autem monet Euan-
 gelium, Christum illud à Philippo per-
 contatũ ad tentãdam & probandã eius
 fidẽ, & retegẽdam eius imperfectionẽ,
 vt per miraculum poſtea corrigeretur.
 Expende dialogũ inter Chriſtũ, & diſ-
 cipulos ſuos habitum: vide qua ratione
 Magiſter, vt ſe accõmodet aliorum ca-
 ptui, diſcipuli perſonã aſſumit, expoſ-
 cẽs confiliũ eorũ, nominatim autẽ Phi-
 lippi, qui cæteris videbatur minus ca-
 pax, & in fide imbecillior, vt ſuo refpõ-
 ſo, difficultate operis magis declarata,
 omnes efficacius iuuarentur & corro-
 borarentur. Vnde & Dominus eorũ ne-
 minem arguit, vel de exigua fide, vel
 de puſillanimitate: licet enim respon-
 derent vt homines, tamen reſponſum
 eorum cum eius intentione & volunta-
 te congruebat. Voluit quoq; Apoſto-
 los intelligere & confiteri huius operis
 im-

impossibilitatem; vt quoniam miraculum hoc per eorum manus effici debebat, non suæ virtuti; vti forte fecisset superbus Iudas, sed diuinæ sui Magistri, cuius ipsi Ministri erant, attribuerent.

6. DIXIT ergo Dominus. *Quot panes habetis?* Iam tempus est, benedicte IESU, vt respondeas. cum enim nullum auxilium humanum superfit, tu solus pro tua munifica clementia & caritate succurrere potes huic famelicæ multitudini: de te enim scriptum est. *Oculi omnium in te sperant Domine, & tu das illis escam in tempore opportuno.* Petijt ergo CHRISTVS, quot panes haberent? vbi vides quomodo Dominus paulatim ex omni parte, tot quæstionibus corda Apostolorum feriebat animosq; eorum tentabat, vt vel scintillam confidentiæ ex eis excuteret, vel aliquo modo disponeret, vt minimum maiori promptitudine offerrent id quod poterant. Tunc bonus Andreas, æquè ac Philippus quasi diffidens, respondit Domino, *adesse quinque panes hordeaceos, & duos pisces, sed hæc, subiunxit, quid inter tantos?* Satis promptè respondit Andreas, sed tandem suam quoq; prodidit imperfectionem in fide. Nihilominus

Psal. 144.

nus benignissimus IESVS non redar-
 guit eum, nec exiguam oblationē con-
 tempfit: nihil enim aliud Dominus re-
 quirat vel postulat à nobis, nisi vt modi-
 cum quod habemus, quantumuis vi-
 lis pretij, saltem promptè & bona vo-
 luntate sibi offeramus; nam ille, vt loqui-
 tur Apostolus, augebit incrementa fru-
 gum iustitiæ nostræ. Legimus Prophe-
 tam Helizæum in extrema illa fame,
 cum cibum posceret à paupercula vi-
 dua Sareptana, & illa promptè vnum
 solum pugillum farinae, quem ad se,
 suumque filium vno die sustentandum
 habebat, offerret, paucillum illud fari-
 nae ita multiplicasse, vt sufficeret non
 solum ad se, sed etiam ad totam fami-
 liam in diuturnum tempus sustentan-
 dam. Non secus Saluator pauculos pa-
 nes à discipulis oblatos suscipiens, ira-
 eos multiplicauit, vt ad totā illam mul-
 titudinem reficiendā sufficerent. Man-
 dauit itaq; ad se deferri paucos illos pa-
 nes, turbamque ordine discumbere in
 terra. Vbi vide, quantum discipuli, per
 diligentiam quā in exequendo Christi
 mandato demonstrabant, in fide pro-
 fecerint. Vnde verisimile est eos, cum
 tam magnā fiduciam declararent in re-
 sponis suis ad verba illa Christi, *Afferre Io. m. 2.*

C

illos

illos ad me, interno cōscientiæ stimulo reprehensos, cepisse intra se opinionem maiorem de Christo formare, quasi magnum quid facturus esset, non absimile illi, quod iam in nuptijs Canæ Galilææ fecerat: & ideo subito omni difficultate posthabita, dicto citius obedierunt, & quicquid mandatum erat præstiterunt. Quo loco aduerte quoque admirabilem Saluatoris prouidentiam iubentis ut centeni vel quinquageni separatim sederent, ut tum Apostolis, tum ab ipso populo facile iniri posset numerus omnium. qui si attigit in vultum tantum, sine paruulis & mulieribus, numerum quinque milium, probabile est omnes simul, plus minus decem milia hominum numerum confecisse; ut cognita ab omnibus stupendi huius miraculi magnitudine, persuaderentur & conuincerentur, sicut & confessi sunt Christum esse verum Prophetam missum in mundum.

Ioan. 6.

7. **ACCEPTIT** ergo **IESVS** quinque panes & duos pisces gloriosis suis ministris, & quia magno munere donatum eximioque beneficio afficere volebat illum populum, eleuauit venerandum vultum suum & respexit in cælum, ut intelligerent, omne bonum, & omne donum

num
lum
set i
& v
rico
stula
tren
per i
Qua
tem
terit
nem
da, r
se b
re in
neq
potu
lum
num
gift
ater
ipse
pro
agar
nefi
cit,
nim
lem
paru
so a
num

num perfectum venire de caelo à patre
 luminum. Vtinam alicui oculis licuis- *Jacob. 1.*
 set inflammata illa viscera penetrare,
 & videre quo sensu & deuotione mise-
 ricordissimos suos oculos in caelum su-
 stulerit, ad honorandum hoc actu Pa-
 trem suum caelestem? à quo sciebat se
 per hoc ingens miraculū glorificandū.
 Quare vero simile est, illum pūcto illo
 temporis omnia alia beneficia, nō prae-
 terita modo, verum etiam futura in fi-
 nem vsq; vitæ ab eodem Patre recipien-
 da, mente repetentem; ita paterna erga
 se bonitate accēsum, & in diuino amo-
 re inflammatū fuisse, vt neq; hominū,
 neq; angelorū lingua explicari vnquā
 potuerit. Subleuatis ergo oculis in cae- *Matt. 6.*
 lum IESVS, gratias egit. Considera hic
 nunc anima mea suauem & veracē ma-
 gistrum, qui, postquam nos docuit ab
 aeterno Patre petere quotidianū panē,
 ipse primus oculos in caelū coniecit, vt
 pro nobis hūc panē postulet, & gratias
 agat omniū bonorum largitori pro be-
 neficio hominibus praestito, Atq; id fe-
 cit, vt nos quoq; in omnibus licet mi-
 nimis beneficijs agnosceremus amabi-
 lem Dei prouidentia: eo quod aequè in
 paruis atq; in magnis beneficijs immē-
 so amore prouidet & succurrit omnib.

necessitatibus nostris. Neq; satis est benignissimo Deo nostro generalem tantum habere curam, & administrationem rerum creatarum, eas conseruando in sua natura; nisi in rebus quoq; minutis & pusillis à diuina sua manu & patrocinio omninò p̄deamus; illa nimirū, quæ vi infinitæ bonitatis suæ porrigit se, & ad camporum lilia, vt vestiatur illas; & ad cæli volucres, vt eas pascat, imò ad coruorum pullos à parentibus desertos, vt cibum in os ingerat. Recognosce ergo tu quoq; anima mea benignam Conditoris tui manum, quæ in qualibet necessitate tua tam sigillatim tibi succurrit, imò ipse in persona sua tibi seruit, & da operam vt oculo amoris & gratitudinis eas referas gratias; quas illi vnigenitus suus filius, vt tibi præberet exemplum, retulit. O quam humile & terrenum est pectus, eorum hominū, qui omnem spem defigunt in luto & cauernis terræ, & idè habentes cor, vbi est ipsorum thesaurus, nunquam erigunt faciem suam in cælum, vt videant vnde omnia bona proueniant: haud secus, quàm faciūt animalia rationis expertia, quæ semper habent caput & os in terram depressum, vt vescantur arborum fructibus, nunquam autem oculos

Ibid.

Psal. 146.

los
illi
est,
ben
ita
bus
dixi
citra
cord
stium
se
custo
que
men
rum
scen
qui
mul
natu
non
dis &
nim
act
Don
affe
quin
poti
& m
der
taxa

los attollunt, vt videant vnde fructus illi delabantur. Ac idcirco mirum non est, eiusmodi homines, vti magnum benefactorem suum non agnoscunt, ita nec eum reuereri vel amare. De quibus conquerens Deus per Prophetam, *Deut. 32.* dixit. *Incrassatus est dilectus meus, & recalcitrauit.* Et in alio loco: *Non dixerunt in Hier. 3.* corde suo, metuamus Dominum Deum nostrum; qui dat nobis pluuiam temporaneam & serotinam, plenitudinem annorum messis custodientem nobis. Quanto melius loquebatur Sanctus ille Patriarcha, qui memor beneficiorum à Deo receptorum, dicebat. *Deus qui pascit me ab adole-* *Gen. 48.* *scientia mea vsq; in presentem diem.* Tu ergo, qui speciali Dei beneficentia abundas multis bonis, atque à Deo passus & ornatus es compluribus donis, quomodo non erumpes aliquando in voces laudis & gratiarum actionis, in signum animi grati erga tantorum bonorum actorem? Certè si Dei filius, hæres & Dominus totius vniuersitatis, tanto affectu gratias agit Patri tantum pro quinque panibus hordeaceis; quanto potius nos eius creaturæ tam indignæ & miserabiles continenter gratias reddere debemus ipsi Deo, non voce duntaxat. & corde, sed multò magis grato

aliquo seruitio pro tot beneficijs, quib:
omni hora ab illo cumulamur.

8. DOMINVS post gratias Patri a-
ctas, benedixit panem, & frangens il-
lum cepit distribuere discipulis suis, vt
ponerent ante turbas. O liberalem &
efficacem CHRISTI benedictionē:
nam subito panes illi non solum in
eius, sed apostolorum quoque, & co-
medentium manibus multiplicari cœ-
perunt. Fuerunt hi panes instar semi-
nis, non virtute terræ, sed manuum,
creatoris cæli & terræ multiplicati.
Quare mirum non fuit, eos suffecisse
ad tantam multitudinem alendam:
quicquid enim virtutis terra habet ad
multiplicanda semina, & pascenda vi-
uentia totius orbis, ab his ipsis mani-
bus accepit. Considera hic ex vna
parte, quanta misericordia & amore
Saluator noster confregerit illos pa-
nes & pisces ad pascendas simplices
turbas, volens hoc actu representare
admirabile conuiuium illud, quod
Dominus ipse continenter omnibus
fidelibus suis apponit ex pane super-
substantiali de cælo delapso, & pisce
sacræ suæ humanitatis igne tanti amo-
ris in ligno crucis affo, cibo verè co-
pioso & abundante, quippe quo non
solum

solum cibati sunt homines in terra, sed omnes quoque angeli aluntur in caelo. Ex altera parte vide quanta promptitudine & sollicitudine sancti Apostoli in hoc pio ministerio se exercent, distribuendo cibum toti illi multitudi. Considera quoque turbas stupore attonitas, tum ex abundantia provisione ciborum ipsis distributorum, tum ob insolitum, & suavisimum miraculosi panis, pisciumque saporem, nunquam ante degestatum, nescientes unde proficisceretur. At quid sibi vult o benedictae IESU omnis liberalitatis fons, quod panem in frustra diuidas, & non potius, cum omnia tibi sint possibilis, unicuique porrigis panem integrum? sed non caruit hoc misterio. nam Dominus non voluit unicuique omnia sua impartiri dona, sed vult ut inter oes distribuatur. *Diuidens singulis* 1. Cor. 12. *prout vult*, ut loquitur Apostolus. Non vult dare bona sua integra, non ex avaritia, sed ut amplius illis proficiamus, relinquens semper occasionem aliquam, unde humiliari possimus. Manducaverunt ergo omnes & saturati sunt. O manus benedictae, quae tali modo solantur defessos, & exsaturant fame laborantes. Manus vere Dei, quibus tam

benignè omni nostræ inopiæ prouidit, non corporali solum, sed & spiritali, quæ multo illa maior est. Hæ nobis auxiliantur ad tentationes vincendas, ad ferendum pondus carnis, ad expugnandas afflictiones mundi, & ad omnia pericula auertenda, ac denique, sicut ipse Dominus per Prophetam suum dixit, ille nutricis instar manibus suis nos dirigit, & in brachijs gestat, & sicut alibi scriptum est, instar aquilæ, quæ portat pullos in alis suis.

Ose. 11.

Deut. 32.

9. CVM turbæ comedissent, & saturatæ essent, mandauit CHRISTVS Apostolis, vt colligerent fragmenta superflua, quibus complerunt duodecim cophinos. Vide quàm diues & liberalis sit Dominus in sua misericordia; non est parcus, non nouit dare parum: sed velut ipse est magnificentissimus, sic dat & partitur dona sua abundantissimè. Verùm cur benigne IESVS noluit fragmentorum reliquias cedere turbis, potuissent enim per illas tanti beneficij à te illis præstiti retinere memoriã. At Dominus id magna prudentia fecit, sciebat enim quàm hic populus adhuc carnalis esset. Vnde, quia malebat, ad maius eorum bonum insculptam impressamq; eorum mentibus,

tibus remanere cibi spiritualis, doctrinae videlicet suae, memoriam, qua eos pauerat, quam fragmenta panis materialis quo eos satiaraat, idcirco noluit eos secum deferre has reliquias. Deinde etiam, ne preberet eis occasionem maiorem ingratitude: cogitosebat. n. constantiam eorum non esse diuturnam, ac proinde, ubi a conspectu suo abessent, non diu conseruatuos hoc gratum & amabile mnesynon. Quod etiam statim, apparuit: nam mox post hoc factum Dominus rursus instituens cum illis sermonem, & occasione panis materialis inuitans ad conuiuium panis caelestis & spiritualis sacratissimae carnis suae, subito in eum obuersi ceperunt dicere. *Durus est hic sermo, & quis potest eum audire?* Quare, ut habet Euangelium, quidam ceperunt ab eo secedere & abire. De quibus rectissime dici potest, *Ad horam exultare valuerunt in luce eius.* Nam quam diu praesentes erant CHRISTO, ab eo que pascebantur, declarabant se gaudio & consolatione plenos: sed quamprimum ab eo recesserunt, languescere capit eorum feruor, & instar mobilium aquarum, huc illucque dilapsi sunt: dixeruntque alij illum esse bonum, alij non esse, sed seducere turbas. Voluit:

Ioan. 6.

Ioan. 5.

Ioan. 7.

denique Dominus suos Apostolos & non turbas seruare miraculosi illius panis reliquias : nam cum futuri fuerint Magistri totius mundi, congruebat quoque vt alijs essent instructiores, suæque diuinæ potentia, operumque admirabilium memoriam conseruarent : idq; , vt asserere possent se non solum vidisse , audisse , manibusque contactasse Verbum incarnatum, sed etiam degustasse res miraculosas, quas manibus suis effecisset. Vnde ob hunc ipsum finem voluit Dominus his fragmentis impleri duodecim sportas, secundum Apostolorum numerum, nullus vt esset, qui non secum tolleretur huius miraculosi facti memoriã. O anima mea, vtinam tu quoq; meruisses misceri illi turbæ ad obtinendum vnum huius miraculosi panis frustulum, ipsis filij Dei manibus cõtractatum & benedictum : quantam voluptatem gustus tuus inde capisset ? & tamen cogitare debes seruos Dei in pane longe magis duro & arido, non minorem sentire voluptatem & dulcedinem, quia ibi simul reperiunt ipsius CHRISTI benedictionem. Si enim benedictio Helizæ tam efficax fuit, vt modica farina potuerit illarum mortiferarum herbarum.

ama-

*1. Joan. 1.**4. Reg. 2.**4.*

amaritudinem in dulcedinem conuertere, & exiguo sale aquas pessimas & terram sterilem sanare, quanto maior fuerit vis benedictionis CHRISTI, vt non solum victus paupertatem, verumetiam omnes asperitates & incommoda, quæ in seruitio eius perferuntur in dulcedinem quandam conuertere possit. Iam verò anima mea, quia non meruisti interesse tam nobili conuiuio, & delibare panem sacratis illis manibus benedictum, sis hac vice contenta hoc alio pane Evangelicæ doctrinæ, qui in tuam salutem & solarium cum tui ipsius Domini benedictione tibi est relictus: nam si catellis satis est vesci de micis quæ cadunt ex mensa dominorum suorum, tu certè multo felicior te potes reputare, quippe qui fruaris cibo plus sapido, quam vnquam possit degustari à filijs, eoque magis quo sæpius, in omni hora potes te eo explere. Caue autem ne fragmenta huius benedicti panis pereant, sed collige illa deuotè in tui cordis sinum, quandoquidem aliud non sunt quàm dulces Spiritus sancti impulsus, qui mentibus nostris sancta desideria, & efficaciam proposita currendi in odorem

*Matt. 13.**Cant. 1.*

60. MEDITAT. DE VITA

nostri cælestis sponsi, inspirat, imitando eius sancta exempla, & diuinas virtutes. Quare ex hoc abundanti conuiuio poteris colligere primò ex parte ipsius CHRISTI teneram commiserationem erga aliorum erumnas, ardentem zelum de salute animarum, & dulcem benignitatem aduersus afflictos & defatigatos. Deinde ex parte sanctorum Apostolorum poteris colligere promptam & cæcæ obedientiam in exequendis superiorum præceptis, & piam sollicitudinem in iuuandis proximis in eorum necessitatibus. Deniq; ex parte quoque turbarum, poteris colligere fragmentum aliquod virtutum, vt, in sequendo Christo perseuerantiam, in audiendo diuino Verbo deuotionem, omnem tui curam, quod illæ fecerunt, in manus diuinæ prouidentia resignando, eiusq; cultum & amorem omnibus huius sæculi rebus anteponendo.

COLLOQVIUM.

ORABIS CHRISTVM Dominum, vt sicut oculis subleuatis in turbas, earum misertus est, & faciens sedere supra fænum, quinque panibus & duobus piscibus refecit; sic

sic tibi largiatur gratiam, vt oculis à delitijs & bonis sæculi huius sublatis, eos erigas versus ipsum tuum creatorem, & conculcato fœno voluptatum carnalium, passionum inordinatarum, & gloriæ ambitionisque mundi, merearis in hac vita refici pane doloris tuorum peccatorum, & pisce asso diuini sui amoris; in altera verè cum ipso affideas mensæ cælesti, in qua ipse Minister factus & cibus electorum suorum, te pascet saturitate sempiterna.

DOCUMENTA.

1. **Q**UATUOR beneficijs afficiebat **CHRISTVS** suos sectatores. Primò de vita fessos recipiebat. Secundò rudes instituēbat. Tertio agros curabat. Quarto fame pressos pascebat. Sic bonus Prelatus gerere se debet erga suos subditos: vt primò humaniter suscipiat ad se confugientes. Secundò sapienter instruat ignorantes & errori obnoxios. Tertio efficaciter sanet in spiritu infirmos. Quarto, verbo Dei oves suas spiritaliter pascat, atque etiam corporaliter reficiat ex bonis superfluis, quæ in hunc finem Ecclesia ei attribuit.

2. **APOSTOLI** licet numero essent duodecim, tamen tantùm quinque panes hordeaceos & duos pisces secum tulerunt, quia,

cum continenter refectio[n]e spiritali à Domino recrearentur, non admodum solliciti erant de corporali. Longè aliter multi, etiam ex ijs qui professionem faciunt sequendi Christum, agunt, nam vti per negligentiam & teporem animi exiguum gustum habent rerum spiritalium, ita toti de diti sunt tantum procurandis commodis & delitijs temporalibus.

3. CHRISTVS accepto pane ad pasce[n]das turbas primo gratias egit Patri, informans nos, vt ante refectio[n]em corporalem Domino gratias agamus. Vnde valde conueniens est, vt exemplo CHRISTI Domini nostri antequam mensæ accumbamus; vel cibum sumamus, illum benedicamus, & postea gratias agamus Deo, à quo hoc & alia omnia beneficia habemus.

4. CHRISTVS acceptos panes & pisces dedit discipulis suis distribuendos in turbas; vt indicaret, bona temporalia à Deo Prelatis & Pastoribus Ecclesie, Apostolorum successoribus, data, eo sine data esse, vt distribuere[n]tur in pauperes. Vnde proprium eorum officium est ministrare & cibum præbere subditis, non autem ministrari, & pascere semetipsos, conuenienter illi quod de se CHRISTVS dixit. Non veni ministrari sed ministrare.

5. Postquam turba satiatæ sunt, impleverunt Apostoli ex collectis reliquijs duodecim portas,

Ezech. 34.
Matth. 20.

portas; quod erat multo amplius quinque panibus distributis. Quare Dominus significare voluit, quàm magna & copiosa merces operibus caritatis in proximos prestitis rependatur, quodque nostra bona temporalia, quando ea cõmunia facimus pauperibus, non immi- nuantur, sed crescant potius & multiplicentur.

6. Locus in quo CHRISTVS tam copiose refecit turbas, vt loquitur Euangelium, erat desertus, & longe remotus à locis inhabitatis: vt ex hoc miraculo serui Dei discant non despondere animum, cum se vident penuria pressos, sed confidere in Deo, qui possit etiam in loco, vbi nec seminatur, nec metitur, seruos suos pascere, & omnibus rebus necessarijs locupletare. 2. Cor. 2.

7. Euangelium habet in hoc conuiuio fuisse quinque milia virorum, non facta mentione mulierum & paruulorum. Quo indicare voluit Spiritus sanctus, si cupiamus gustare quam suavis sit Dominus, & diuinis suis delitijs pasci, opus esse vt prestemus nos viros, hoc est, fortes contra tentationes & afflictiones huius vitæ; non delicatos aut molles, vt sunt mulieres & paruuli. Psal. 38.

8. Illi quoque qui refici volunt pane gratiæ spiritualis, & dignè adire mensam Domini, considerare debent cum his turbis in fœna, id est, corpori suo dominari & carnem suam

Esai. 40. suam per fœnum significatam, iuxta illud: Omnis caro fœnum. mortificare, depri-
mendo illam & spiritui subijciendo.

9. CHRISTVS animaduertens tur-
bas ob hoc miraculum se velle facere regem,
aufugit, præbens nobis humilitatis exemplū,
quemadmodum suscipere debeamus labores
& onera, fugere autem dignitates & hono-
res sicut ipse quæsitus ad passionem & mor-
tem, voluntariè obtulit seipsum, sed quæsitus
ad regnum & honores effugit. Voluit quoque

Ioan. 18. fugere post peractum opus tam miraculosum,
ad informandum nos suo exemplo, vt in bo-
nis operibus fugiamus vanam gloriam, &
fauorem humanum, sicut alibi sepius verbis
docuerat.

10. CHRISTVS discipulis nauem in-
gressis, conscendit montem, & in eo solus o-
rauit, ad docendum nos, vt post editum præ-
clarum aliquod opus à turba recedamus, &
nostri ipsorum cōsiderationem ingrediamur,
examinantes errata & defectus quos in con-
uersatione hominum commisimus.

11. CHRISTVS non solūm declinauit
turbas, quæ eum volebant facere regem, sed
etiam se separauit ab Apostolis, & solus se in
montem recepit, vt turba, quæ Apostolos se-
quebatur, eum inter illos inuenire non pos-
set. Quare voluit nos instruere, non solūm non
ambiendos esse à nobis honores, & oblatos

repudiandos, sed etiam omnes occasiones re-
mouendas, ob quas compelli possumus ad eos
recipiendos: neque facere, quod faciunt mul-
ti, qui professione religiosi, declarant quidem,
vel fingunt se nec velle, nec querere dignita-
tes, tamen non fugiunt occasiones, imò sollicitè
querunt, & vltro se ingerunt. Et vbi obla-
ta fuerint officia vel dignitates, promptissimè
accurrunt, & manibus pedibusque cum gra-
tiarum actione pro summo beneficio accep-
tant.

DE AMBIV-
LATIONE CHRISTI
SVPER AQVAS.

MEDITATIO III.

EVANGELIVM.

IESVS compulit discipulos suos *Matth. 14.*
ascendere in nauculam, vt præ *Marc. 6.*
cedereut eum trans fretum ad Beth. *Ioan. 6.*
saidam, donec ipse dimitteret tur-
bas. Vt autem sero factum est, erat
navis.